

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Adresseliste

Deres ref

Vår ref
13/188

Dato
28.02.2013

Høring av forslag til forskriftsendringer som følge av overgang fra pris- til volumbasert markedsregulering for egg og lammekjøtt

Landbruks- og matdepartementet og jordbrukets organisasjoner er enige om overgang fra målprisbasert til volumbasert markedsregulering av råvaremarkedet for egg og lam (volummodellen). Dette nødvendiggjør endringer i forskrift 1. juli 2003 nr. 919 om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering for jordbruksråvarer (rammeforskriften) og forskrift 22. desember 2005 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer (FAT).

Departementet tar sikte på at endringene trer i kraft 1. juli 2013. Det tas imidlertid forbehold om at Stortinget gjennom behandlingen av jordbruksoppgjøret gir sin tilslutning til de foreslåtte endringene i markedsordningene for egg og lam.

Departementet vil vise til at forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer fastsatt av Omsetningsrådet i stor grad regulerer de samme forhold som rammeforskriften. Endringene i rammeforskriften vil iverksettes etter at Omsetningsrådet har endret sitt regelverk på området.

Det bes om at høringsinnspill sendes Landbruks- og matdepartementet **innen 19. april 2013**.

Høringsdokumentene er publisert på: www.regjeringen.no/nb/dep/lmd/dok/horinger

1. BAKGRUNN

Norge har forpliktelser etter WTO-avtalen om bruken av internstøtte i landbruket mhp. maksimalt nivå av AMS ("Aggregate Measurement of Support").¹ For at Norge skal kunne overholde disse forpliktelsene framover i tid, er det nødvendig å gjennomføre endringer i markedsordningene for egg og lam slik at AMS blir redusert.

Ved jordbruksoppjøret i 2012 ble det derfor vedtatt å utrede omlegging av markedsreguleringen for egg og lammekjøtt til volummodellen, dvs. til samme hovedmodell for markedsregulering som ble innført for storfekjøtt i 2009.² En arbeidsgruppe, med medlemmer fra staten, jordbrukets organisasjoner og markedsaktørene i egg- og kjøttsektoren, avga 15. november 2012 en rapport hvor flertallet anbefalte en overgang fra målpris- til volumbasert markedsregulering av råvaremarkedene for egg og lammekjøtt. Det ble her lagt til grunn at omleggingen bør skje fra 1. juli 2013.

Arbeidsgruppens rapport er gjort tilgjengelig på departementets hjemmesider:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/lmd/dok/rapporter-og-planer/rapporter/2012/markedsordningene-for-lam-og-egg.html?id=710273>.

Etter at rapporten ble fremlagt har forhandlingspartene ved jordbruksoppjøret, staten ved Landbruks- og matdepartementet og jordbruket ved Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag, avklart at de er enige i forslagene fra flertallet i arbeidsgruppen om omlegging av markedsordningene for egg og lam til volummodellen fra 1. juli 2013³.

2. DEPARTEMENTETS FORSLAG

2.1 Endringer i markedsordningen for lammekjøtt

2.1.1 Rammeforskriften

Arbeidsgruppen som i november 2012 avga sin rapport om markedsordningene for lam og egg, anbefalte omlegging av markedsreguleringen for lam til volummodellen fra 1. juli 2013 og at dette skal skje etter samme regelverk som gjelder for storfe. Departementets forslag til endring av rammeforskriften vedrørende lam, er basert på dette grunnlaget.

Med volummodellen går en fra prisbasert markedsregulering, med grunnlag i målprisen, til en volumbasert modell uten målpris. Adgangen til fellesfinansiert reguleringslagring blir med dette begrenset til et forhåndsdefinert kvantum med grunnlag i sesongbehov, dvs. markedsregulering ut fra volumindikatorer. Det legges til grunn at det maksimale kvantumet som kan

¹ Norge har i henhold til gjeldende WTO-avtale forpliktet seg til ikke å ha høyere AMS – gul handelsvridende støtte – enn 11 449 mill. kr per år.

² Det vises her til kap. 7.8.1 i proposisjonen til Stortinget om jordbruksoppjøret 2012 (<http://www.regjeringen.no/nb/dep/lmd/dok/regpubl/prop/2011-2012/prop-122-s-2011-2012.html?id=683611>).

³ Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener at også voksen sau bør inngå i en ny markedsordning sammen med lam, og at det dermed innføres adgang til markedsregulering på sau. Dette i samsvar med standpunktet til et mindretall i arbeidsgruppen. LMD har fulgt arbeidsgruppens flertall og går i mot en slik omlegging.

tas inn på reguleringslager per år, blir fastsatt av Omsetningsrådet. Når det gjelder de øvrige hovedprinsipper for volummodellen, vises det til kapittel 5 i arbeidsgruppens rapport.

Markedsregulator har etter dagens regelverk ikke mottaksplikt på lammekjøtt fra uavhengige aktører. Ved innføring av volummodell for lammekjøtt pålegges markedsregulator mottaksplikt for lammekjøtt fra uavhengige aktører, slik regelverket også er for storfekjøtt. Denne mottaksplikten gjelder imidlertid kun i de unntakssituasjonene der Omsetningsrådet åpner for reguleringseksport av lammekjøtt. Dette gjøres for å bidra til like konkurransevilkår i slike situasjoner, ved at alle markedsaktører med egen slaktning får lik relativ mulighet til å redusere sitt overskuddslager av lammekjøtt. Denne endringen medfører behov for å endre rammeforskriftens § 3 nr 2 om markedsregulators mottaksplikt for kjøtt.

2.1.2 FAT-forskriften

Forskriftens kapittel 2 regulerer generelle tollnedsettelse for jordbruksvarer under jordbruksavtalens målprissystem. I dette inngår både vilkårene for tollnedsettelse, jf. § 7, og nivået på tollnedsettelsen, jf. § 8. Slik det går fram av bestemmelsene er administreringen av tollsatsene blant annet basert på målprisene i jordbruksavtalen.

For lammekjøtt som nå skal tas ut av målprissystemet, vil tollnedsettelse således ikke lenger kunne administreres på grunnlag av bestemmelsene i kapittel 2. Det innebærer at lammekjøtt må flyttes til forskriftens kapittel 2a og administreres på grunnlag av dette kapittelet. Dette foreslås gjort ved at kjøtt av sau og lam samt egg (se omtale nedenfor) inntas i kapittelets overskrift. Det understrekes at dette ikke innebærer at sau skal omfattes av avsetningstiltak innenfor markedsreguleringen. Bestemmelsene i kapittel 2a er generelle og gjelder tilsvarende for begge kjøttslag uten at det var nødvendig å endre ordlyden.

2.2 Endringer i markedsordningen for egg

2.2.1 Rammeforskriften

Arbeidsgruppen som i november 2012 avga sin rapport om markedsordningene for lam og egg, anbefalte omlegging av markedsreguleringen for egg til volummodellen fra 1. juli 2013. Gruppens forslag til volummodell for egg skiller seg imidlertid noe fra gjeldende volummodell for storfe. Departementets forslag til endring av rammeforskriften vedrørende egg, er i samsvar med arbeidsgruppens innstilling. Det vises til kapittel 8 i arbeidsgruppens rapport.

I volummodellen for storfe er reguleringslagring begrenset til et forhåndsdefinert kvantum med grunnlag i sesongbehov. Egg til konsum er imidlertid ikke et lagringsprodukt, og derfor er sesonglagring ikke et egnet virkemiddel for å dekke opp variasjon i forbruk gjennom året. Reguleringslagring benyttes i forbindelse med eggproduktvirksomheten, men har et relativt lite omfang sammenlignet med andre reguleringstiltak for egg. Dessuten er omfanget av reguleringslagring begrenset ut fra kapasiteten hos eggproduktfabrikkene og av avsetningsmulighetene. I volummodellen for egg videreføres derfor reguleringslagring av egg og eggprodukter uten noen nærmere fastsatt volumbegrensning.

Det andre hovedpunktet der volummodellen for egg skiller seg fra volummodellen for storfekjøtt, er muligheten for gjennomføring av prisnedskrivning av skilleprodukter av egg

etter godkjenning fra Omsetningsrådet. Dette tiltaket ligger allerede inne som et mulig virkemiddel i Omsetningsrådets retningslinjer. Gitt at prisnedskrivningen skjer med lik sats uavhengig av om varen omsettes innenlands eller eksporteres, vil eksporten ikke være å definere som reguleringseksport. Dette forholdet berører ikke rammeforskriften, men er viktig for at Nortura fortsatt skal kunne påta seg ansvaret som markedsregulator for egg. Når det gjelder de øvrige hovedprinsipper for volummodellen, vises det til kapittel 5 i arbeidsgruppens rapport.

Innføring av volummodell for egg medfører behov for endringer i rammeforskriften § 3 nr 3 om markedsregulators mottakspflicht for egg. Vi vil i denne sammenheng vise til departementets brev av 21. januar 2013 om ”Fastsettelse av endringer i forskrift om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering for jordbruksråvarer”. Brevet gjaldt endring av rammeforskriftens bestemmelser vedrørende markedsregulators mottakspflicht for egg fra uavhengige markedsaktører. Endringene vil tre i kraft fra 1. mars 2013.

Egg skiller seg fra lammekjøtt og storfekjøtt ved at markedsregulator allerede har en generell mottakspflicht fra uavhengige aktører. Denne mottakplikten videreføres ved overgang til ny modell. Det er derfor ikke behov for å innføre en ekstra mottakspflicht som inntreder dersom det åpnes for reguleringseksport av egg. Departementet vil i denne sammenheng vise til at adgangen til reguleringseksport omfatter skallegg og heleggprodukter i tillegg til skilleprodukter, mens arbeidsgruppens forslag vedrørende prisnedskrivning kun gjelder skilleprodukter. Det er derfor viktig å opprettholde muligheten til fortsatt reguleringseksport i eggsektoren, men denne adgangen må avgrenses til kun å gjelde i unntakstilfeller og må godkjennes av Omsetningsrådet, jf. omtalen over av reguleringseksport for lammekjøtt.

Fordi adgangen til reguleringseksport blir begrenset etter omleggingen til volummodell for egg, foreslås det å fjerne den særskilte henvisningen til reguleringseksport i siste punktum i forskriftens § 3 nr. 3 første ledd.

Etter § 3 første ledd første punktum i forskriften har markedsregulator mottakspflicht ikke bare på skallegg, men også på eggehvite fra uavhengige aktører. Etter tredje ledd gjelder mottakplikten på eggehvite fra andre aktører så lenge det brukes reguleringsmidler til eksport av eggehvite. Dersom reguleringseksport av eggehvite erstattes med en ordning med prisnedskrivning på eggehvite som alle aktører likeverdig kan ta del i, vil det ikke lenger være naturlig å videreføre mottakplikten på denne varen. Det foreslås derfor at markedsregulators mottakspflicht av eggehvite avvikes, og at henvisningen til eggehvite i første ledd første punktum samt hele § 3 tredje ledd derfor slettes.

Vi vil i denne sammenheng bemerke at ingen markedsaktører har benyttet markedsregulators mottakspflicht for eggehvite de siste tre årene. Etter det departementet er kjent med skyldes dette, at det kun er markedsregulator som gjennomfører skillevirksomhet for egg.

2.2.2 FAT

Som en følge av at egg skal tas ut av målprisordningen pga. omleggingen til volummodellen, vil produktet ikke lenger kunne administreres under forskriftens kapittel 2, men må flyttes til kapittel 2a tilsvarende som for lammekjøtt, se omtale ovenfor.

2.3 Øvrige endringer i FAT

Det foreslås å endre definisjonen av planlagt gjennomsnittlig engrospris i FAT § 4, ved at kunngjøringstidspunktet på høsten endres fra 30. november til 31. oktober. Dette foreslås for å lette informasjonstilgangen for hele bransjen og tilpasse tidspunktet til starten av de årlige kjedeforhandlingene i dagligvarehandelen.

Kylling tas også ut av vedlegg 1 da dette ikke lenger er en målprisvare, men ivaretas under § 25a. Denne opprettingen er ved en feil ikke blitt gjort på et tidligere tidspunkt.

3. MERKNADER TIL ENDRINGER I RAMMEFORSKRIFTEN

Til § 3 nr 2 - 2) Kjøtt

Etter forslaget skal markedsregulator nå også pålegges mottaksplikt for lammekjøtt fra uavhengige aktører, dersom Omsetningsrådet i alvorlige markedsituasjoner åpner for reguleringseksport av denne varen. Bestemmelsen foreslås derfor endret ved å erstatte ”storfekjøtt” med ”kjøtt av storfe eller lam”. For kjøtt av svin vil det som tidligere ikke være mottaksplikt fra uavhengige aktører.

Til § 3 nr 2 - 3) Egg

Etter forslaget skal markedsregulator ikke lenger ha mottaksplikt på eggehvite fra uavhengige aktører. Det foreslås derfor at henvisningen til eggehvite i første ledd første punktum tas ut, samt hele femte ledd, se omtale ovenfor.

En ny markedsordning for egg vil også medføre at reguleringseksport går fra å være et avsetningstiltak iverksatt når markedsituasjonen tilsier det, til å være et avsetningstiltak som bare kan benyttes unntaksvis og etter forhåndsgodkjennelse fra Omsetningsrådet. Det foreslås derfor at henvisningen til reguleringseksport i første ledd andre punktum tatt ut.

4. MERKNADER TIL ENDRINGER I FAT

Til § 4

Det foreslås å endre definisjonen av planlagt gjennomsnittlig engrospris ved at kunngjøringstidspunktet på høsten endres fra 30. november til 31. oktober.

Til § 6

Overgangen til volummodell innebærer at ”kjøtt av sau og lam” tas ut av tredje ledd første og andre punktum og flyttes til kapittel 2a.

Til kapittel 2a

Kapittelets overskrift foreslås endret for å gjenspeile at også kjøtt av sau og lam samt egg reguleres av kapittel 2a.

Til § 9a

Som en følge av at egg foreslås inntatt i kapittel 2a, vil andre ledd første punktum måtte endres slik at bestemmelsen om at tollnedsettelse etter kapittel 2a som hovedregel skal gis på ”hele, halve og kvarte skrotter” kun relaterer seg til kjøtt av storfe, sau og lam.

Til Vedlegg 1 og 1a

Vareomfanget i vedlegg 1, som angir varenumrene der det kan gis generelle tollnedsettelse, foreslås endret. Dette innebærer at tollposisjon 02.04. og varenummer 04.07.2100, som omfatter kjøtt av sau og lam samt egg, tas ut av vedlegg 1 og flyttes til vedlegg 1a. I vedlegg 1a er imidlertid tollposisjonen for geitekjøtt utelatt fordi det er uaktuelt med administrative tollnedsettelse for geitekjøtt.

Kylling tas også ut av vedlegg 1 da dette ikke lenger er en målprisvare, men ivaretas under § 25a.

Vi gjør oppmerksom på at i målprissystemet var det unntak for ferske lam i perioden juli – august. Ved omleggingen til volummodell for markedsordningen for lam, avvikles dette unntaket. Når målpris erstattes av planlagt gjennomsnittlig engrospris, skal sistnevnte derfor dekke hele året. Det tidligere unntaket for dielam blir også avviklet. Omtalen av representantvaren for lammekjøtt endres dermed til å gjelde: ”Lam, fettgruppe 2-, 2, 2+, alle klasser R og O unntatt R+ og unntatt gammelnorsk sau.”

5. ADMINISTRATIVE OG ØKONOMISKE KONSEKVENSER

Forslagene til endringer av rammeforskriften og FAT antas ikke å medføre vesentlige administrative og økonomiske konsekvenser.

Med hilsen

Henrik Einevoll (e.f.)
avdelingsdirektør

Siv Tanja V. Durteste
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg 1: Utkast til forskrift om endring av forskrift om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering for jordbruksråvarer (rammeforskriften)

Vedlegg 2: Utkast til forskrift om endring av forskrift administrative tollnedsettelse for landbruksvarer med vedlegg (FAT)

Høringsinstansene:

COOP NKL BA

Finansdepartementet

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

Virke

Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund (KLF)

NHO Mat og Landbruk

Norges Bondelag

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Nortura SA

Omsetningsrådet

Statens landbruksforvaltning

Toll- og avgiftsdirektoratet